

BIZALOM

Havonta kétszer megjelenő szemle,

a világ folyásáról és az ember alkotásairól.

23. szám.

X. évfolyam.

1939. december 1.

A gondolatok erejéről.

I.

A szerkesztőséghez érkezett és közzétett levél helyesen jegyzi meg, hogy a letartóztatottak nagyrészenek gondolatai leginkább a szabadulás időpontjával foglalkoznak. Mi lesz akkor?

A legnagyobb gond az elhelyezkedés kérdése.

A munkaviszonyok ma olyanok, hogy még egy büntetlen előéletű sem tud bármikor munkát kapni és néha igen soká kell várnia valamiféle alkalmaztatásra, ami esetleg nem is megfelelő.

A büntetett előéletű még sokkal, de sokkal nehezebben juthat munkához s ha végül is hozzájut, munkában maradása igen sokféle akadályba ütközik.

Ezekkel a tényekkel épügy kell számolni, mint az esti besötétedéssel és a reggeli napkeltével. Ezek ellen nem lehet zúgolódni, hanem alkalmazkodni kell hozzájuk.

Kérdés, hogy mi módon alkalmazkodják a szabaduló a ráváró nehéz helyzethez? Mi módon legyen képes kibőjtölni a keresetnélküliség idejét s hogyan állja meg helyét a megpróbáltatások között, amelyek a szabadulás után elkerülhetetlenek?

A „Bizalom“ már ismételten leszögezte álláspontját hogy *azoknak a nehézségeknek és feladatoknak a megoldása, ami a szabadulóra vár elsősorban nem pénzkérdés, hanem erkölcsi kérdés.*

Vannak szabadulók, akik jó ruhában és cipőben, pénzzel a zsebükben szabadulnak, de már első napokban elverik mindenüket italra, kártyára, pajtásra. Mások pedig, akik kopottan jönnek ki, fillérekkel, de meghúzódnak szerényen valahol s állhatatosan keresnek és fáradnak addig míg valami nehéz munkát nem kapnak, amit nem fitymálnak, hanem hűségesen végeznek. Az utóbbiak

rosszabb körülmények között indulnak útjukra szabadulásuk pillanatában, mint az előbbieik és mégis többre jutnak. Világos tehát, hogy nem a testen lévő ruha és a zsebben lévő pénz dönti el a szabaduló sorsának alakulását, hanem az erkölcsi erő, amivel ő nehéz helyzetében megállja a helyét.

Ellenvetésképpen azt lehetne felhozni, hogy van még egy harmadik tényező a pénzen és erkölcsi erőn kívül: a szerencse. Néha megvolna valamiképpen az erkölcsi erő, de oly soká üldözi őt a balszerencse, hogy végül is nem bírja tartani magát: elbukik.

Erre az ellenvetésre azt válaszoljuk, hogy olyan esetekben, ahol a balszerencse oly szívósan üldöz valakit nincs más mód, mint az erkölcsi erőt: a kitartást, a bizalmat, a próbálkozások megújítását felfokozni. Tehát a tartós balszerencsével szemben sincs egyéb fegyverünk, mint lelkünk erkölcsi ereje.

Milliószámra menő statisztikával lehet igazolni állításunk helyességét. Számtalan példát lehet arra felhozni, hogy az ember sorsának kialakulása elsősorban attól az erkölcsi erőtől függ, amit az ember az élet nehézségei között tanúsítani tud.

Olyan ember, akiben sok az erkölcsi erő: a kitartás, a hűség, az állhatatosság — előbb-utóbb feltétlenül talál embertársai között olyanokat, akik segítenek rajta és támogatják őt. Olyan embertől azonban aki nem tanúsít erkölcsi erőt, hanem ellenkezőleg erkölcsi gyöngeséget tanúsít, — tehát állhatatlan hűtlen, hitetlen, bizalmatlan stb. — mindenki elfordul és nem számíthat senki sem.

A letartóztatott mindennapi imádsága tehát ne az legyen, hogy „én Istenem, adj nekem szabadulásom idejére pénzt“ — hanem az, hogy „én Istenem, adj nekem szabadulásom idejére sok er-

kölcsi erőt, hogy a minden bizonnyal rámváró megpróbáltatások között, meg tudjam majd helyemet állni s ne kelljen visszaesővé válnom!"

Az a letartóztatott, aki megérti az itt elmondottak igazságát, természetesen elsősorban azt fogja kérdezni, *mi módon fokozhatom erkölcsi erőmet?* Mit tehetek, hogy erkölcsi erőm növekedjék?

Válasz: foglalkozz olyan gondolatokkal, amelyekről nálad bölcsebbek és tapasztaltabbak tudják, hogy képesek az ember erkölcsi erejének fokozására.

Néhány ilyen alapvető gondolatot vázolunk azok részére, akik komolyan kezükbe akarják venni magukat, saját erkölcsi lényük megerősítését, mert nem akarnak a jövőben gyötrelmek és megaláztatások szörnyűséges láncolatába ismételtelen belejutni.

(Folyt. köv.)

Elsüllyedt hajók.

A tengernagyi hivatal jelentése szerint a következő 3 hajó elsüllyedt: a Borgesson 1586 tonnás svéd, a Blackhill 2492 tonnás angol és a Gracia 5857 tonnás olasz gőzös.

A „Kaunas“ nevű 1500 tonnás litván kereskedelmi hajó Rotterdam mellett aknába ütközött és elsüllyedt. A hajó húsz főnyi legénységéből egy meghalt, négyen megsérültek. A hajó Angliába tartott, hogy ott Litvániába szánt árukat vegyen fel.

Világ folyása.

A legutóbbi szám megjelenése óta a világ-helyzet nagyjában változatlan. Jellemzi azt a sötét kort, amelyben élünk, az a sokféle természeti csapás, közlekedési baleset és egyéb szerencsétlenség, amely a „civil“ lakosságot is sújtja minden országban kivétel nélkül.

Minden jóérzésű ember szivszorongva kérdezi: mit lehet tenni a jobb jövőért? mit lehet tenni az emberiség javulásáért?

Ha mindenki egyre csak javítja és neveli önmagát, ha mindegyik erőteljesen igyekszik azon, hogy békében és megértésben éljen környezetével: előbb-utóbb jobb kornak kell bekövetkeznie és újra béke fog eljönni.

Igyekezzünk mindnyájan erre!

Hatalmas lávatómegek törnek ki az Et-nából. Az Etna tűzhányó ismét erősebben működik. A főtölcsér egy nyílásán szombat óta hatalmas lávatómegek törnek ki és a tölcsért fokozatosan feltöltve az égboltra messziről látható vörös fényt vetnek.

A Dunába zuhant Jugoszláviában egy ismeretlen repülőgép. A Vreme jelenti először, hogy az elmúlt napokban különös repülőszerencsétlenség történt a Dunán Alsómilanovácnál. A román határ felől egy repülőraj repült a Duna felé, amikor hirtelen az egyik gép kivált a rajból, lángbaborult és a Dunába zuhant. A gép elsüllyedt és

vezetője is a hullámokba veszett. Holttestét csak később sikerült kifogni. A repülőgép nemzetiségét hivatalosan még nem állapították meg. Minden valószínűség szerint román gépről van szó. A vizsgálat a szerencsétlenség ügyében még folyik.

Pusztít, rombol, falvakat temet el Svájcban az iszap- és sziklaáradat. Wallis svájci kantonban egy egész község borzalmas természeti katasztrófa áldozatául esett. De Saxe községet teljesen elborította a szikla- és iszapréteg.

Az iszapréteg néhol 15 méter vastagságú. A szántóföldeken és szőlőkben a katasztrófa felbecsülhetetlen kárt okozott. A szerencsétlenséget az óriási esőzés okozta, amely 36 óra hosszat tartott. Hasonló a helyzet a közeli Mazembroz községben is. A lakosság az áradattól csak az utolsó pillanatban menekült meg, míg a háziállatok legnagyobb része elpusztult.

Az esőzések Schwyz kantonban nagy áradást idéztek elő. A Muotta folyó mentén fekvő szántóföldek víz alatt állnak. A meleg szél a hegyeken elolvasztotta a havat és ez is fokozza az árvízveszedelmet. Glarus kantonban az árvíz földcsuszamlást okozott, amely elsodorta az autótutat.

A zürichi földrengésjelző állomás helyi földrengést észlelt. Nemsokára kiderült, hogy a földrengés Aargau vidékén volt, ahol a lakosságot nagy rémület fogta el. A földrengést földalatti moraj kísérte.

A Frankfurter Zeitung szerint az élelmézőstudomány minden modern fegyverzetével összeállított új katonatápszerek tökéletesen kielégítik a szervezet minden szükségletét. A sarkutazók pemikánjához hasonló új tápszerek, a szójabab, paprikavitamin, paradicsomkivonatkészítmények ezenkívül még azért is pompás találmányok, mert kevés helyet foglalnak el s nem terhelik meg túlságosan a katona tarisznyáját.

Hivatalosan jelentette a brit anyagbeszerzési minisztérium, hogy a tengeri fuvarozás háborús veszélybiztosítás díjtételei 50 %-kal csökkentek, a brit kereskedelmi hajózás, a háborús veszteségek dacára, 24.000 tonnával gyarapodott, november 7-ig 20 millió font értékű megrendelést juttattak az iparnak, így többek között munkához jutott a ruházati ipar 240 üzeme. A háború kitörése óta 160 millió font értékben adtak ki állami megrendeléseket az angol iparnak. A munkabérek megállapítására a kormány bevonta a munkásszervezetek vezetőit.

Belga-Kongó gyarmati orvosai gramofonnal harcolnak a trópusi betegségek ellen. A vidám tánclemezek közé beiktatott orvosi tanácsok kioktatják a négereket, hogyan kell tifusz és malária ellen harcolni.

Baselben német légelhárító tüzérség lövedékeinek repeszdarabjai estek le. Egy svájci kisleány megsebesült.

A Simón Bolívar nevű 8.000 tonnás hollandi hajó Anglia keleti partjainak közelében aknára futott. A hajón 460 ember volt, kétszázhatvanan

megmenekültek. Sok utast és tengerészt a robbanás ölt meg, mások a tengerbe fulladtak.

A „Glória“ nevű 5000 tonnás német búzaszállító gőzöst angol hajók elfogták.

Közös főparancsnokság alá helyezik az angol és a francia légihaderőt. Az együttműködés a repülőgépgyártásra is éppúgy vonatkozik, mint a hadműveletekre. A főparancsnok egy angol tiszt lesz, úgy, ahogyan a szárazföldi erők főparancsnoka a francia Gamelin tábornagy.

Chamberlain kedden beszélt az angol alsóházban az angol-francia gazdasági együttműködési egyezmény jelentőségéről. Az egyezménynek az a lényege, hogy közös vezetőség fogja ezentúl intézni minden hadianyag vásárlását, szétosztását és feldolgozását. Közös nevezőre kerülve az angolok és franciák, nem fogják egymást túllícitálni, valutapolitikájukat együttesen irányítják, egységes szempontok szerint veszik igénybe 24 millió tonnányi kereskedelmi flottájukat s a semleges piacokon közösen kötnek üzleteket.

Küzdelem a „Nagysárkány-rend“ ellen.

Regény.

Irta: Milgöma.

(Folytatás.)

Ábrahám azon töprengett, hogy vajjon ismeri-e Bánáth, életének ezt a szakaszát? Valószínűleg igen, csak finomlelkűségből nem akar beszélni róla.

— Te Bánáth, tudsz te arról, hogy ideggyógyintézetbe szállítottak 28 éves koromban, mert nem bírtam elhinni... — Ábrahám hangja e ponton megakad még ma is.

— De amint ott kialudtad magadat, mindjárt magadhoz tértél.

— Elhittem nekik, hogy tényleg két hétig aludtam s beláttam, hogy ha menyasszonyom nem ébredt fel ennyi idő alatt, akkor mégsem tetszhalott s most már el kell temetni őt.

— Számtalan szenvedő ember legnagyobb szerencséje, hogy akkor ideggyógyintézetbe kellett menned. Ott és épen abban a túlérzékeny lelkiállapotban ismerkedtél meg az idegbajosok szenvedésével. Ez a tény döntötte el egész jövődet.

Ábrahám nem Bánáth szavait, hanem saját gondolatait követi.

A temetés az eltolódás révén ép Ábrahám 28-ik születésnapjára esett. A sírbatétel pillanatától kezdve meg volt győződve arról, — amit azelőtt tagadoit, — hogy az emberi sors irányításába nem csupán jóindulatú nemtők folynak bele, hanem a gonoszság és kegyetlenség erői is... és hogy a jó ember egész élete avval telik el, hogy lényének egy más világból magával hozott szikrájával küzködik és tiltakozik a rossz hatalmak ellen.

Visszatekintéseik során eddig jutva, szelid női hang — ezúttal valóságos és nem emlékezetbeli, — ütötte meg füleiket. Közvetlenül a nyitott ablak alatt, az illatától diadalmas hársfa szelid lombsátorában, egy beteg ült a kertben. Idősebb nő. Ehhez érkezett látogató.

Ábrahám kihajolt, hogy ellenőrizze őket. Ismerte a látogatót is. Egy már régebben meggyógyult belege, 40 év körüli asszony. Bordóselyem ruhája lágyan omlik. Hangja melegen susog.

— Jó neked! — válaszol kedveskedéseire az öregebbik. — Te már meggyógyultál! Te már szabad vagy! Mikor fogok én addig jutni?

— Lehet, hogy sokkal hamarabb, mint gondolni tetszik. Nálam is máról-holnapra jött. S már 10 év óta nincs semmi bajom se!

— Mond el, hogy történt! Úgy szeretném hallani, hátla közelebb visz a gyógyuláshoz ez is.

— Szívesen elmondom!

S elkezdte.

— Az egész onnét származott, hogy nagyon szerettem volna kimenekülni ebből a házból, mint majdnem mindenki, aki már egy ideig itt volt. Tudtam; abban a percben, amikor innét kiszabadulok: meg fogok gyógyulni. Hiába könyörgtem azonban az orvosoknak: szépszerével nem engedtek, — megszökni meg nem mertem. Így nem tudtam másképp segíteni magamon, minthogy minden gondolatomat, — éjjel és nappal, — erre az egy kérdésre irányítottam. Ezért sokszor álmodtam, hogy már a kapualjban állok, de mikor ki kellett volna lépnem az utcára, mindig felébredtem.

Gyógyító álmom.

Egy délután azonban csakugyan a kapualjban találtam magamat s a kezemet rátettem a kilincsré. ... De nem tudtam kimenni az utcára. Ugyanis onnét a nyitott kapualjon át, vakító fény áradt be. E beáradó fény ereje úgy hatott reám, mintha egy előretörő embertömeg nyomulna felém és nyomna, lökne visszafelé a kapualj mélyébe.

Érölködtem, le akartam győzni a fényár visszanyomó hatását. Minden erőm megfeszítésével előbbre akartam jutni, hogy átléphessem a küszöböt. Képtelen voltam azonban tovább haladni, mert ha előre a legkisebb mozgást tettem: a visszanyomó hatás sokszorosra nőtt meg. Már-már félnem kellett, hogy a kapualj hátsó falához fog lapítani.

Miután hamarosan be kellett látnom, hogy aránylag még akkor vagyok legszerencsésebb helyzetben, ha semmiféle aktivitást sem fejtök ki, — mert ilyenkor hat ki rám legkisebb erőt a visszanyomás, — igyekeztem testemmel a teljes nyugalmi állapotot elérni.

Testemre irányuló törekvésem homlokegyenest ellentétben volt lelki állapotommal, mely teljesen fel volt zaklatva.

Tudtam t. i., hogy kint a folyón egy magányos csónakban az öt éves kisfiú evez s vár engem, mert alkonyodik a növekvő árnyak között testi-lelki borzongás vesz majd erőt rajta.

Féltettem őt, mert naplenyugta előtt hirtelen gonosz parti szél szokott támadni s ez az alattomos szél okozza a legtöbb váratlan csónakfelborulást és hirtelen vízi szerencsétlenséget.

Tisztában voltam ugyan azzal, hogy a napnak már nemsokára le kell áldoznia s ez a vad fénytámadás ellenem csak utolsó fellobbanásának

ereje, ... igen, igen, de mire a végső sugár is ki-alszik, addigra már késő lesz! Addigra a parti szél már feltámadt, az árnyak már ráfeküdtek a vízre. ... A gyermeket pedig anyja reám bizta! — Szenvedélyes erőfeszítés!

A fénykévek kegyetlen felelettel odavágnak a kapualj hátsó köfalához.

Elvesztettem eszméletemet.

De úgy látszik az ájultságot hamarosan félőntudat állapotra váltja fel. ... Látom amint fejsebemből vér folyik. Cseppjei azonnal patakokká duzzadnak, s ezek a vérpatakok kijátszák a kapualjon át betóduló fényözön-erőt! A föld felszínéhez tapadva, szép lassan csörgedezve kijutnak a kapun át s bátran haladnak a folyó felé.

Reménység villan fel agyamban. Látom a gyermek menekülésének útját.

Jaj, csak ne álljon el fejem sajjása, csak ne szünjön meg sebem vérzése, mert ha eláll, akkor a vérpatak ki fog száradni és nem ér el a folyóig.

De ettől nem kell félni! A seb dúsan buzog tovább. A vérpatak fűgén csörgedezik előre. ...

Most... most torkollik bele a nagy folyóba! Legszélső fodrait őszibarackvirágszín rózsaszínjére festi.

A gyermek úgylátszik azonnal észreveszi, hogy megnyílt számára a menekülés útja. Átlátszó kezecskéivel tehetetlen evező mozdulatokat tesz s a csónakot a vérpatak felé irányítja.

Ő ne állj el sebem vérzése, nehogy kiszikadjon a vérfolyam!

A csónak láthatatlan kormányostól vezérelve biztosan rátalál a vérpatakocskára. ... és mire odaér: megkisebbedik, hogy útját folytatni tudja rajta. Nem csónak többé: gyöngyházkagyló, de benne a gyermek ép és sértetlen még.

Sebem, csak vérezz buzgón, nehogy a gyöngyházbárka zátonyra jutva hajótörést szenvedjen!

A seb vérzik, a gyermek közeleg. Mire kinyitom szemem: a gyermek már a karomban van.

Egy zöldelő domb előtt állok veled. A domb tetején fekete kereszt, rajta hét nyiló vörös rózsza.

Mikor pillantásom a keresztfából fakadt vérszínű rózsákra esik... megtapogatom fejem. Érzem: nincs rajta seb s így nem is vérezhetett. ... Tehát nem az én vérem patakja mentette meg a gyermeket!! ... Helyettem ezt másvalaki végezte el. ... Ahhoz aki helyettem vérezt, ebben az órában nagyon közel voltam, mert sebei közül az egyik úgy fáj mintha magamé lett volna.

Délutáni álmomból kész elhatározással riadtam fel. Ezentúl oly módon akartam irányítani benső életemet, hogy ébren is tudjak annak a közelébe lenni, aki álmomban megsegített: Aki vérezt, Aki meghalt, Aki feltámadt mindnyájunkért.

S aznap estére már nem volt semmi bajom. Pár nap múlva végleg elbocsátottak innen.

Az elbeszélés véget ért. Az öregasszony csendesen sirdogált. A fiatal átölelte és suttogva vigasztalta. Hangja mind halkabb lett, végül is Ábrahám nem hallott beszédjéből semmit sem.

Az utolsó hét esztendő alatt...

Ábrahám elraktározta magában a most halottakat s megparancsolta gondolatainak, hogy térjenek vissza a megszakított fonálhoz.

Ez a fonál menyasszonya sírjától egyenesen ebbe a nagy sárga házba vezetett. Már Lili életben hívták őt ide, de az állás nötlenséggel és bennlakással járt, tehát akkor szó sem lehetett róla.

— A katasztrófa bekövetkezése után ugye azért foglaltad el azonnal jelenlegi állásodat, mert teljesen jéggé dermedt bensődben egy élő pont volt csupán: a majdnem testvéri rokonérzés az itteni betegek iránt?

Fejbiccenés jelzi az igent.

— S egy fakir mindentbírásával szolgáltat nekik éjjel-nappal, úgy, mint itt senki sem. Életet, gyógyulást szíttak abból, ahogy csak értük éltél, ahogy nem voltál senki és semmi más, mint az orvosi hivatás rendjének szerzetese.

Ábrahám csodálkozott Bánáth hangjának melegségén.

— Főnököd hamar felismert, azonnal kihasználta, de becsült és szeretett is. Hisz még a vak is látta, hogy impozáns hősiességed és minden egyéb iránt való halálos közönyösséged, megbízhatóságod, megfizethetetlen értéket jelenthet úgy az intézet, mint az ő saját főnöki szempontjából. Ezért igyekezett a szálakat mind szorosabbra fűzni. Véglegesített, kineveztetett, s amellett baráti kapcsolatot is tartott fenn veled.

Bánáth oly határozottsággal beszélt, mintha személyes élményeit adná elő. Pedig a szóbanforgó időben még nem is volt itt az elmegyógyintézetben.

— Mindezt nem vetted észre. Lelked mélyébe nem hatolt bele semmi más, ami a munkán túl esett. Ez a halálos munka, ez volt a határ, a páncél, a kínai fal, a strucc homokja. Gyakori recept, de jól bevált most is. Egy szép napon, — ha hosszú, hosszú idő után is — arra ébredtél, hogy megelégedett vagy! Az, mert van munkaköröd. S mivel egész mívoltoddal szereted munkakörödöt, munkád nyomán sokszoros visszhangként zeng feléd a betegek és a munkatársak ragaszkodása!

— Meg kell adnom, hogy eddig hűségesen regisztrárod a való tényeket.

— Legerősebbnek valamennyi barátsági kapcsolatot a főnöködnél hozzád való ragaszkodását hitted. Szenvedélyes szeretni tudásodat gáttalanul engedted ráirányulni erre a nagybecsült orvos-egyéniességre, kinek jóindulata az árvaság érzését eloszlatta belsődből. Voltak pillanatok, — s ezek mind gyakoriabbak lettek, — amikor úgy éreztél, hogy két férfi léleknek a munkában való izzó egyesülése kárpótlást hozhat mindenért, ami elveszett.

Bánáth tovább akart beszélni, de az ajtó kinyílt. Egy fehér kabátos magas alak akart belépni, amikor azonban meglátta Ábrahámot, köszönés nélkül gyorsan visszahúzódott s indu-

latosan bevágta az ajtót. Ábrahám mire észrevette magát már ki is mondta:

— De most kerül, mint belpoklost!

— Érthető, válaszolt Bánáth hogy az a pillanatot, amikor főnököd — kibén, mint ember, mindent megtalálni véltél — ádáz ellenségeddé változott; szemedvilágának, s menyasszonyodnak elvesztésével egyenlő csapást mért rád.

Ábrahámnak kezdett kényelmetlen lenni Bánáth előadása, mert az gyors tempóban közeledett a jelenhez.

— Az elhidegülés okát a mai napig sem ismerted meg! Valószínűleg kenyérrigységben, féltékenységben gyökeredzett. A helyzetet azonban mindenképpen súlyosbította, hogy összeláncolva kellett maradnod avval, ki oly mérhetetlenül gyűlölt téged, — ha csak nem akartad elhagyni munkahelyedet, ami viszont az öngyilkossággal lett volna egyenlő.

Ábrahám eddig nem is tudta, hogy milyen közismert főnökének iránta érzett antipátiája.

— E harmadik nagy katasztrófa, nem hozott rád oly azonnali életirányváltozást, mint az első kettő, — s ezért talán még nehezebben viselted súlyát, mint amazokét. De a jó hatása ennek sem maradt el.

— Arra azután igazán kíváncsi vagyok, hogy ebből mi jót tudsz kisütni!

— Nagyon egyszerű. Főnöködtől való személyes elszakadás, egy szellemi függetlennéválást vont maga után. Főnököd a pszichoanalitikai irányzat fenntartás nélküli egyoldalú híve s egyik igen jeles képviselője. Amíg oly szorosan dolgoztatok együtt, legyünk őszinték, teljesen az ő nyomdokain haladtál. Előbb-utóbb ezen az úton észrevétlenül te is egészen egyoldalúvá váltál volna és bezártad volna a szellemi szerveidet, nemcsak a pszichoanalízis egyoldalúsága előtt, hanem más irányokból kibontakozó értékek előtt is. Ez a veszély az ő szakítása után azonnal megszűnt. Termékeny sokoldalúságnak adott helyet. Beláthatod tehát, hogy addig, míg főnököddel való barátságod tartott: szakadék szélén álltál s e barátság megszűnése, orvosi és tudományos fejlődésed szempontjából kimondhatatlan szerencse!

— Az biztos, hogy mellette nem tehettem volna szert önálló orvosi meggyőződésre!

— E nélkül pedig époly hiányos lenne életed, mint a praxis nélkül. A kettő együtt adja életed harmóniáját.

A harmónia szóra Ábrahám élesen reagál.

— Életem harmóniáját? Tudod, hogy mily hálátlan az emberi természet! Ha a harmónia egy bizonyos időn túl tart, — unalmassá válik, eliszaposodik s egy új fejlődési folyamat megindulása válik szükségessé. Hogy lehet ezt mestersegesen előidézni?

— Nem értelek!

— Egy erőteljes új fejlődés megváltására volna szükségem!

— Éleetsorsod ritmusának tanúsága szerint, te mindig olyankor lettél ilyennek részesévé, ha

előzőleg elvesztetted azt, ami éppen legértékesebb volt neked!

— Kellemes ritmus, — mondhatom!

— Ha kellemes, ha nem, mégsem menekülhetsz előle. Mond, mi most élted legnagyobb értéke?

Ábrahám válasza villámgyors és megdönt-hetetlen.

— Kétségkívül munkaköröm.

— Jelenleg tehát nagyobb csapás nem érhetne, mint az, ha megfosztanának munkakörödtől. Vagyis: ha elveszted állásodat.

— Remélem erre nincs kilátásom!

— Olyan erősnek kellene lenned, — követelődzik Bánáth, — hogy fejlődésed érdekében önkéntesen reszkiroznai képes légy állásodat.

Ábrahámot e pillanatban külső események közbejöttje megakadályozta abban, hogy Bánáthtal való beszélgetését folytassa. Kintről erős égzengés és ezzel együtt nagy lőtás-futás zaja hallatszott be. Az ablakhoz lépett.

A tébolyda kertjében.

A betegek tépdésik az akácfaleveleket és kórusban verselik:

Szeret!
Szívből!
Fájdalommal!
Kicsit se!
Igazán!
Meggyógyulok!
Szabad leszek!
Munkaképes
Nem sokára
Vagy talán!
Zöld akáclevél
Igazat beszél,
Rózsaszín szirma
Titkaim tudja,
Fájdalmas tuskéje
Életem jelképe.

— A rózsaszínű akác mind illattalan. Gazdag fürtjeinek, meleg rózsaszínje, dúsan táplálja a szemet, — de a bőr és a többi lélegző szerv szomjas és kielégítetlen marad mellette.

— A tündérek egy kategóriája elkerüli, ezért kevesebbet ér mint igénytelen testvére, az illatos fehér...

— Mire gondolsz?

— Arra, hogy a fehérakácot a virágalkotó tündérnép hiánytalan összesége alkotja meg, ezért tud minden emberi érzékszervnek — lelkinak, testinek — teljességes táplálékot nyújtani, a rózsaszín akácnál pedig nincs valamennyi jelen. Az illattündérek hiányoznak benne.

— Úgy látszik az illattündérek magasabb hierarchikus fokon állanak, mint a többi virágalkotó tündér, mert nemlétük hiányzik és tűnik fel leg-erősebben. Szín, forma, erény, mérték, szeszély, öflet, nem képes pótolni őket...

— Cisz, disz, fisz, gisz, aisz!

Szólalt meg a kerti lugas tornyocskáján elhelyezett csodálatos kis harangjáték: öt csengő együttese.

Hangja mind erősebb és erősebb. Úgy zúg mintha sohasem akarna elhallgatni. S valóban nem is áll el addig, míg tiltakozását a hallgatók tudomásul nem veszik.

— Ha egy szintelen és fénytelen mindenség szomorú és pusztá, ha egy illattalan mindenség rejtelem és boldogságmentes lenne: egy hangtalan mindenség halálra rémítene!

— Igen! az öt minden rossznak a forrása. Hangzik fel egy eszeveszett ordítás.

A betegek közül egy magas fiatalember hamisnak találja az öt csengő hangot ezért kiabál olyan eszeveszetten. És vaskos vasbottal megy neki az apró harangoknak s az örültek emberfeletti erejével pozdorjává veri valamennyit. Míg a szörnyű látványtól halálra rémült lelkekben ott cseng még a cisz, disz, fisz, gisz, a fiatalember kimerülten odamereviti magát a rózsaszín akácfa törzséhez, két karját jobbra, balra, két vízszintes ág mellé rögzíti, a keresztre feszítettség pózában. S valóban lélegzete mind lassúbb és lassúbb. Szeme üvegesedni kezd, — tagjai elkélnek. — A többi beteg közül azonban egy asszony lép melléje, letör a rózsaszín akácfáról egy ágat s mintha lándzsa volna, a fiatalember szíve felé irányítja. Az akác tüskéi enyhén felkarcolják a beteg mellén a bőrt. Merevsége felhagy s kimerülten esik a fa alá. Az asszony melléje térdel s egyik kezét szemére, másikat feje tetejére teszi. A fiatalember azonnal elalszik. Az asszony pár percig térdel mellette.

— Most álamban Merkur szavát hallja, amint követként a nap üzentét hozza neki... s ha egyáltalán felébred egyszer ebből az alvásból, azonnal meg fog gyógyulni!

— Hogyan lehet ilyet tudni és állítani?

Mig az ápolók az alvó ifjút a betegszoba felé viszik, hirtelen fergeteg támad. Pokoli zivatar, jégesővel, villámlással, mennydörgéssel.

Egy fehér agár, hegyes piros nyelvét villogtatva, ijedten vágat a ház felé. Mikor a nehezen menetelő embercsoportot meglátja, hozzácsatlakozik s folyton előtte csetlik-botlik. Haladni nem lehet tőle.

Az eső mindjobban szakad, a talaj már átnedvesedik. Az egyik vivő elcsúszik, elvágódik, a beteget elejtik. Ez egy kemény rögbe épen a nyakszirt feletti koponyarészt vágja be erősen. A kisagy lakhelyét. Az ütés a homloknak két szem közötti részébe, az ürtő fölé nyilallik bele. Az éles fájdalom felébreszti... Felül.

Tekintete teljesen megváltozott. Tiszta, nyugodt. Tudattal teljes. Csak annyit mond:

— Én vagyok.

Azután feláll, kézzszorítással megköszöni ápolói segítségét. Szilárd, erős lépésekkel az ég és földzengésen keresztül egyenesen nekivág a tébolyda kert kapujának, hogy haza térjen otthonába és értékes munkása legyen az emberi társadalomnak. Az ápolók nem merik őt újabb rohamra ingerelni

ezért nem követik őt. Tudják: baj nem történhetik, mert a portások úgyszem engedik őt ki.

A beteg mielőtt kilépne a kapun, mégegyszer visszanez a házra és a kertre.

Látja a gomolygó viharfelhőkön át is az illat, a szín, a forma, a fény, a hang... s végül is a földtündérek légióit, mint csodálatos lényeket és személyeket s tudja e percben, hogy ezek együttese adta vissza neki egészségét.

Dárdai szökése.

Ábrahám épen abban a pillanatban lépett az ablakhoz, — honnét egyenesen a kertkapura látott, — amikor a portás a szökni készülő ifjú elé állott. A magas sovány és kis kövér alak harciasan néztek egymással farkasszemet, a vadul zuhogó esőben. Az előbbi háttal Ábrahám felé, az utóbbi pedig épen szemtől-szembe vele. Ugyanabban a pillanatban azonban, még két más látvány is egyszerre üti meg Ábrahám szemét. A ház felől négy intézetbeli szolga gyors lépésekkel halottat visz a kertkapu felé.

Lorenzó, a fiatal halott, ma reggel lőtte magát föbe a felvételi szobában, abban az órában mikor beszállították őt. Az intézet igazgatósága, a betegek nyugalma való tekintettel úgy intézkedett, hogy csak akkor szabad őt innét kiszállítani, amikor a kertben betegek már nem tartózkodnak. Ez a mostani zúgó záporban és tomboló viharban teljes mértékben bekövetkezett. Ugyanekkor egy vérvörös villám, mint a megtestesült mesebeli mennydörgős mennykő, pokoli csattanással csap bele a hófehér virággal borított almafába. Ennek egyik elszáradt ága, (melyet az intézet oly lelkiismeretes kertésze bizonyára azért nem vágott még le, mert ki akarta várni, hogy nem hajt-e mégis ki?) menten meggyullad és messze világító, hatalmas, rútpiros lángra lobban.

A portás egy pillanatra elvesztette fejét: nem tudta mitévő legyen? A tüzet oltsa-e, a kaput nyissa-e a halott vivők számára, vagy a szökni akarót fékezze-e meg? Tehetetlenségében parancsot váró tekintettel nézett fel Ábrahámra. Ábrahám, ki onnét felülről világosan látta, hogy a tűz a szakadó esőben magától fog hamar elaludni s azt akarta, hogy a halottvivők, kik máris bőrig áztak, mielőbb kint legyenek, — széles kézmozdulattal intett a portásnak, hogy nyissa gyorsan a kaput. Ekkor már a viharfészket hordozó koromfekete felhők gomolya a ház felett sűrűsödött össze, s majdnem éjszakai sötétséget borított a tájra. Az egyik halottvivő kabátja megakadt a rózsaszín akácfa tüskés ágában. Ki akarta magát szabadítani, de ennél a mozdulatnál amúgy is beteg vállcsontja kiugrott helyéről. Ajultan esett össze. Valamelyik ablakból, honnét ez látható volt, egy női hang velőtrázó sikoltást hallatott.

Ábrahám szükségesnek látta, hogy a sikoltozóhoz siessen, s további riadalom keletkezését meggátolja. A portás az elesett halottvivőt próbálta magához téríteni.

Ebben a sok bonyodalomban és gomolygásban a fiatal beteg kisurrant a kapun, s mire

Abrahám újra visszatért az inspekción szobába, már telefonon jelentették neki, hogy nyomtalanul eltűnt. Egyúttal kopogott is valaki ajtaján. Lorenzó édesanyja lépett be.

A hindu gyász.

Lorenzó anyját Ábrahám csak egy hete ismerte. Akkor a principessa valamelyik régebbi beteg ajánlatára kereste őt fel. Elmondotta, hogy miután fia öngyilkossági gondolatokkal toglalkozik, biztos helyen szeretné őt elhelyezni. Megállapodtak az idegosztályban és ma tényleg be is hozták Lorenzót. De azt már nem tudták megakadályozni, hogy rejtékelyén tartott revolverét magával ne hozza és az irodában — mialatt egy tisztviselő adatait a törzskönyvbe vezette be, — föde ne lője magát.

Lorenzó anyja, — egy olasz herceg özvegye, — hindu származású nő volt és bár kora ifjúságától kezdve mindig Európában élt, sőt keresztény hitet vallott, még ma is hindu öltözéket hordott s némely hindu szokásnak hódolt. — Most amikor az alkonyi félhomályban belépett a szobába, fejéről leomló fehér fátyol úgy csillant fel, mint szélesen ezüstlő könnypatak... Arca azonban ugyanazt az időtlen időt sugározta, mint egy hét előtt, mikor a fia még élt. — Most éppen úgy nem lehetett volna leolvasni vonásairól, mint akkor sem, hogy 18 éves-e, vagy 80?

Ábrahám igyekezett gondolatainak mélyéből felhozni azt a keveset, amit Lorenzóról tudott. — Igen! Az olasz követségnél működött mint attache, vagy mi. — Csodásan bús tekintet nézett ki szeméből, — ma reggel találkozott vele a folyosón. Arcszíne nem volt egészen olyan mint az édesanyjájé, de azért egy árnyalattal sötétebb lett volna, a mellette álló olasz úr arcszínénél.

— Mi hinduk évezredek óta hiszünk abban, hogy az emberi lélek léte nem a földi születés pillanatában kezdődik s nem a földi halállal szűnik meg; hanem már előbb is volt és tovább is fennmarad.

Ábrahám nem tartotta a közbeszólást szükségesnek, habár az asszony egy kis szünetet tartott.

— Tudjuk azt is, hogy a halál kapuján át lépett léleknek nagy mértékben szüksége van a mi szeretetünk és odaadásunk segítségére. — Ábrahám ismét nem felel.

— Ha fiam ma reggel nem hal meg, most az Ön betege lenne és Ön nap-nap után rászánna valamit idejéből. — Ehelyett arra kérem szenteljen most egy fél órát a reá való emlékezésnek. Ez jól fog esni gyermekemnek!

— Hálás leszek ha módot nyújt erre! — szólalt meg végre Ábrahám.

— Miután Ön nem ismerte közelebről fiamat, olvassa el kérem ezeket a sorokat és közben gondoljon azzal az érzéssel reá, mint egy betegére, akin segíteni akar.

Áttetszően vékony, friss tintával teleírt íveket vett elő. — A finom betűformákból arra lehetett következtetni, hogy maga írta e sorokat, a mai nap folyamán, fia halála óta.

— Ön tudja, mi hiszünk a reinkarnációban! — Ebben az írásban hideg tárgyilagossággal van leírva az, hogy ki lehetett fiam előző földi életében s mi mindent kellett volna neki, amaz előző földi életéből kifolyólag, a mostaniban teljesíteni. — Halálát afelett való fájdalom idézte elő, hogy nem volt képes valóra váltani jelenlegi életében azt, ami feladata lett volna.

— Reinkarnáció? Mi is az? — Kérdezte önmagától Ábrahám. — Igen, igen! Valami olyanféle tan, mely szerint a halhatatlan lélek többször is embertestet ölthet, vagyis emberként többször születethetik meg a földön, nem csak egyszer.

Idegenkedő tisztelettel vette át a selymesen zizegő lapokat. — Cimként ez volt följük írva: A Láp szentje.

Ábrahám az az érzés támadt, hogy a cím találó lehet. — Valami végtelen jóság játszadozott Lorenzó halálra vált fáradt dekadens vonalú ajka körül...

A hindu nekrológ pedig szólt mint következők:

A Láp Szentje.

Amikor a halott kis szent testi szeme elől eltűnt az égbolt kékje, lelki szeme előtt azonnal megnyitlak a túlvilág mezőinek azok a pázsitjai, melyeken új földi életük előtt a tisztulás útján előrehaladó ember-lelkek lakoznak.

A kis szent lelke tele volt még földi élete emlékeivel. — Mindazt a sok-sok melegséget és szeretetet, melyet ő, földi vándorútja alatt érzett és kisugárzott, gyönyörű alakokká és színekké testesülve látta maga körül. — Üdvözült öröm járta át lelkét a saját maga által teremtett égi szépségek látásakor és ámuló áhitat kelt nagyra benne a csodálatosságok sokfélesége felett.

Ilt az égi mezőkön, elmúlt földi életének az a szeretete, amellyel koldusok fölé hajolt és pestises betegeket gyógyított, virágerdővé változva vette őt körül. — Ama halk szelídség pedig, mely Assisi szt. Ferenc mondásainak hitvallójává tette őt, s újra meg újra ismételtette meg vele, hogy „hugaim a madarak, testvérem a szellő és barátom a bokor”... balzsamos illattáráként járta őt át. — És mindenkor táplált Isten-szeretete, Isten-dicsérete?? Ez mint örök nap ragyogott felette, újnál-újabb dalú szépségeket sugározván hálálkodó lelkére.

A halott kis szent teljesen boldog volt az égi mezőkön. S amilyen alázatos, hálás lény volt ő egész földi élete alatt, ugyanolyan maradt a szellem-világokban is. — Köszönő lélekkel gondolt földi hazájára, gyakran küldött hála-gondolatokat feléje. — Ezekben a hála-gondolatokban ez volt: — Köszönöm nektek szép zöld olajfaligetek, kúszó rózsák és narancsfák, hogy a ti szépségetekkel, annyi szeretetet csalogattatok ki lelkemből. Köszönöm nektek, nagy tenger és derült remek kék ég, hogy ámulásra tanítottatok. — Kis énekes madarak és rejtélyes kis tücskök, hálát, dicsőítést, békét ottottatok szívembe. — Nektek köszönhetem, hogy lelkemben annyi jó és szent érzés kristályforrása fakadt. — Mi lett volna belőlem, ha mosolygó zöld ligetek és áldást ontó napfény helyett vad hegyek

és komor felhők között kellett volna élnem? Ezek keserű, békétlen, szörnyeteg-dolgokra tanították volna lelkemet, s most egyre mind ilyeneket kellene látnom magam előtt... Szörnyű, szörnyű lenne! —

A kis szent boldog, hálás gondtalansággal vándorolt az égi mezőkön és nem gondolt a jövőre. — De nagy láthatatlan szárnyas alakok bús sugárzó anyai mosollyal kísérték őt és mikor égi időtlen-időből jó sok elmúlt, szótlán szavakkal így szóltak hozzá:

— Nemsokára a szelid mezők végére érsz és egy nagy széles kapuhoz fogsz jutni, mely azonban be lesz zárva előtted. — Valami nagy kínzó, égő vágy fog támadni benned, hogy a kapun át addig nem teljesülhet vágyad, amíg egy újabb próbateljes földi élettel érdemessé nem válsz arra, hogy az aranykapu kinyíljként előtted.

A kis szent megrebbent lélekkel hallgatta a jövőre való mutatást. Remegve kérdezte, mi az, amiből újabb földi életében meg kell állania a próbát, hogy a nagy kapun majd egykor átmelessen?

A szelid, láthatatlan, nagy lények felfedtek előtte eddig nem ismert sok értelmet: — Lelked feladata, hogy szelid és szép szereteted hatalmával legyőzze a sátánt. — Mult életedben vezetőd Assisi Ferenc erejével elkergetted őt magad körül a természetből, mert szereteted szárnyait ráterítetted az állatokra, fákra és hegyekre. — Ugyanígy üztel el a sátánt bűnösök, betegek és szegények oldaláról is, akikre a világ rámondotta, hogy csunya és evvel a szóval a sátán birodalmához kapcsolta őket. — Te egyik kezedet Jézusnak adtad, a másikat nekik. — Szívedben összeöltetted őket a virágokkal, az éggel, a nappal, meg Szűzmáriával. — A legnehezebb mégis hátra van; hogy legyőzzed a sátánt önmagadban. — Ez jövő földi életed feladata. Lelked bele fog kerülni egy emberi testbe, mely az eredendő bűnnel erősen meg van terhelve; egy idegrendszerbe, amelyik erőtlenségénél fogva nem tud ellenállni, annak ami rossz... S egy környezetbe, melynek levegőjéből bele szívod magadba a bűnt. — Önmagadban lesz a sátán, ott kell őt legyőznöd szelid és szép szereteted hatalmával.

A kis szent borzongó lélekkel hallgatta a jövőbe mutatást. Pedig a nagy titkos lények a legszörnyűbbet nem is mondták meg neki. — Ezt csak akkor tudta meg, amikor az égi mezőkre érve, a bezárt nagy aranykapu előtt, égő vágy kínjától gyötörve, magára vette a földre való visszatérés keresztjét. Ekkor hirtelen éles fájdalommal értette, hogy megfosztják ő lényé gyökerétől! Letépik róla egyetlen támaszát, segítségét: az emlékezést.

Amikor a kis szent újra kinyitotta testi szemét, majd pedig öntudatát, nem emlékezett már semmire sem. — Agyából kihalt az égi mezők csodáinak képe. Elfelejtődtek benne a néma anyagok által feltárt mélységes értelmek és eltemetődött, elmúlt földi életének minden emléke is. — Titkos, mechanikus mozgás járta át lelkét és ajkát.

A régi szavak értelmetlenül jöttek ajkára: „testvérem, szeretett testvérem környező vilá...”

Alig hogy kimondta, s szétnézett maga körül, iszonyat sivitott végig benne, s úgy kapta, tépte volna vissza kimondott szavait. — A környező világ, minden szörnyűséggel teljes mocsár volt. — Határtalan, nagy piszkos iszapú láp. — Kuszorózsák helyett torz hinárok, — énekes madarak helyett undok varangyok, mérges kigyók és vérszopó piócák. — Nagy kéklő egek, tengerzöld vizek helyett piszkos sártenger. Benne nem nap világít, hanem a rothadás lidérce, — nem virág illat terjeng de bűz árasztja szagát. Uralkodói pedig a halálba rántó ingoványos szörnyek. — Ime: ez most a kis szent új világa, — Nem bírt reá nézni, elfedte arcát, bedugta fülét és csak befelé akarta fordítani lelkét. De a csúf kacajok mégis elhatoltak hozzá és a pénzcsörgés hangjai is. — Az emeletes házak zaja, csúfsága, az utcák szörnyű jajgatása és mámora, mind szóltak hozzá. — Fényes kirakatok, nagy lámparajok, bűn és nyomortanyák feléje nyujtották kezüket! A mocsárból kikelt nagy város szörnyű levegője körülvette és áthatotta őt. — S bár veszélytelenül járt kelt az ingoványon, anélkül, hogy elsüllyedt volna benne, (mert lelkének multbeli tisztasága fenntartotta őt) — a láp gőze, mérge gyilkolta.

S a feje mindinkább szédült és fájt. — Tudata mind homályosabb lett. Nem tudta már: ki ő, mi ő? Azt sem, hogy hol van és miért? Arra, pedig, hogy mit kellene akarnia, nem is tudott gondolni sem. — Járt mint egy álomjáró, vagy holdkóros. Céltalanul, akarattalanul támolygott. Bódult fájdalomában eszébe sem jutott a nagy küzdelem, amelyért született.

Mikor idáig jutott, elkezdtek benne munkájukat azok az ördögök, akiket a nagy Láthatatlannak hiába jövendöltek meg jó előre, mert a kis szent úgy sem emlékezett mondásaikra. — Ezek az ördögök a sátán legszebb, legfinomabb, legveszélyesebb lényei voltak. — Tündér érzékű, szirén ügyességű, csoda lények ők. Ravasz okosságukban jól tudták, hogy a kis szent előtt nem mutatkozhatnak nyíltan, mint a Rossz Gyermekei, mint rossz tettek inspirálói. Ezért úgy tettek, mintha csak a jót erősítenék benne, a vágyat valami szép, nagyon szép után. — Sokszor, amikor a vágy kinná dagadt lelkében, művészi finom kézzel tudata mélyébe hoztak egy-egy dallamot, vagy egy remegő álmot múlt élete szépségeiből, egy tisztaitatú rózsát, egy üde zöld ágat, egy ártatlan tekintetet. — A kis szent ezek képeibe fogódzott egész erejével. Hej, ha ő egyszer, csak egyetlenegyszer ebben a bűzös-levegőjű mocsárban valami hasonló szépet vehetne kezébe. valami hasonló üdét szoríthatna szívéhez.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő és kiadó:

GÖLLNER MÁRIA.

E jótkonysági folyóirat szerkesztősége és kiadóhivatala:

FOGHÁZMISSZIÓ HELYSÉGE,

Budapest, V., Markó-utca 27. földszint 6. szám.